

O I S

O V I N Y

Nepostradatelný informační a inspirační zdroj pracovníků býv. OIS

Pravicový, liberální chem.inž. občasník. Založeno r. 1996

Slovo úvodem

Den se nám zase krátí a my máme nejvyšší čas užívat léta dokud tu je. Ať už zvolíte náročnou dovolenou nebo jen takové lenošení u vody či s houbařským košíkem. Hlavně hoďte starosti za hlavu a dělejte něco jiného, než po celý rok. Dobijte baterky. Zastavte se, zamyslete a rozhlédněte. Obrazně i doslova. Je třeba provětrat nejen tělo, ale i duši. Obě se vám za to odmění.

Motto

Život je jediný dar, který musíme vrátit.

Z citátů, reklam, inzerátů a...

„Ten, kdo řekl, že cesta k mužově srdci vede přes žaludek, mířil příliš vysoko“.

"Vycházení se ženou je jediný stav, kde se rovnocenně snoubí věda s uměním".

"Slova, jsou jen vozy, převážející pocity"

"Chybovat je lidské... A svalit chybu na někoho druhého ještě lidštější...".

"Učení ještě nikdy nikoho nezabilo. Ale nač riskovat"?

"Zkušenost je věc, kterou člověk získá, když už ji nepotřebuje".

"Dobrá žena buď pije nebo nalévá".

Druhý Chirakův zákon: "Na záchod se chodí, když je přfležitost, a ne až tehdy, když se musí..".

"Hardware je ta část počítače, do které můžete kopnout, když přestane fungovat software".

Víte, že?

- Vědci z tábora klimaskeptiků jsou (prý) méně důvěryhodní.
<http://www.osel.cz/index.php?clanek=5129>
- Programovatelné, samo se skládací origami. Zatím jednoduchý prototyp kombinující umělé hmoty a elektroniku je možná prvním krokem na cestě vývoje materiálu, který se podle programu sám poskládá do různých tvarů.
<http://www.osel.cz/index.php?clanek=5126>
- Zhudebněný fyzikální svět - i fyziku lze vnímat ušima.
<http://www.osel.cz/index.php?clanek=5121>
- Bez námahy a bez receptu - aneb přípravek na dlouhověkost a štíhlostí poprvé zkoušen na primátech, funguje.
<http://www.osel.cz/index.php?clanek=5116>
- Podivnosti kvantového světa - zajímavý článek pro fajnšmekry
<http://www.osel.cz/index.php?clanek=5110>
- Tichý oceán promluvil: Do roku 2030 se bude ochlazovat
<http://kremlik.blog.idnes.cz/c/117680/Tichy-ocean-promluvil-Do-roku-2030-se-bude-ochlazovat.html>
- Každý český občan, včetně nemluvnat, musí v průměru každý rok přispět na úroky z českého státního dluhu sedm tisíc korun. Jako by někdo každý den z peněženky občana vytáhl dvacet korun, které skončí na účtu držitele státního dluhopisu.
- Některým lidem vadí na umělých sladidlech typu sacharinu či acetylsulfamu hořká příchuť. Doznívající pachut', občas popisovaná jako trpká, častěji jako hořká. Vědci nyní objevili látku, která příslušný receptor blokuje.
<http://scienceworld.cz/aktuality/umela-sladidla-bez-horke-pachuti-5828>

Flagstaff a steak v Arizoně

K snídani se s nevalným úspěchem pokoušíme jíst burákové máslo. Tuto tradiční pochoutku Američanů si zejména Vlasta přála ochutnat, ale když jsme zakoupili tu nejmenší sklenici, ukázalo se, že je nejen chuti mdlé ale navíc spolehlivě slepí horní a dolní patro - ideální pro zubní protézu. Byl to již druhý marný a tuším, že poslední pokus ho sníst. Při výjezdu Vlasta ještě dokončovala ranní toaletu, auto prudčeji změnilo směr, najednou rána jako hrom a Vlasti se hrabe ze sprchového kouta. Dopadlo to dobře, ale záda ještě několik dní cítila. Dojždíme do Flagstaffu, kterému vévodí hora San Francisco Peak, patřící k těm vyšším. Jako město byl založen teprve r. 1928 a dnes má na padesát tisíc obyvatel. Město je spíše takové roztahané a chvíli nám dá práci najít centrum (downtown). Pak je ale docela hezké, až evropsky normální. Nejen s univerzitou, návštěvnickým centrem a kostelíkem, ale i spoustou obchodů s indiánskými suvenýry, které poctivě procházíme a kupujeme zde dárky - Petrovi sluneční znamení s

hematitem a runou. Na okraji vyhledáváme nákupní centrum - Flagstaff Mall. Je opravdu velké, koncipované jako obrovská zastřešená kolonáda s palmami a odpočívadly, ze které se odbočovalo do jednotlivých obchodů. Obsahuje markety Sears, Safeway, JCPenny a spoustu menších obchodů. Také Pet's Room, kde jsme viděli kromě rybiček, fretek, leguánů, papoušků i dvě velké tarantule. K Vlastině malé radosti bohužel i štěňátka za výlohou v boxech s nastříhanými novinami. (Tehdy u nás teprve začínaly supermarket, tak se nedivte našemu nadšení...). Na odpolední oběd se stavíme v Kentucky Fried Chicken na smaženém kuřeti, po kterém Pavel již dlouho toužil. Stehýnka pro celou rodinu pořizujeme za \$ 5,70. Po dobrém obědě se vydáváme na dlouhý přejezd přes Arizonu směrem na západ dálnicí 93 s cílem pozdě v noci dosáhnout opět Californie. První polovina cesty vede ještě výše lesnato-pastvinovou krajinou příjemnou na pohled. Mjíme zde také prvního ze tří autostopařů, se kterými se během cesty setkali. Podél cesty se objevují cypřiše. Nakupujeme benzín (1,399 \$/gal.) již u polopouštní pumpy, kde parkuje v řadě vyrovnaných nejméně dvacet naleštěných tracků, které zde nacházejí očištěné centrum včetně obligátních prádelen a jídel. Kolem moderní dálnice jsou inzerovány odbočky na starou pionýrskou silnici Route 66, která jako první vedla do Californie. Odbočujeme tedy alespoň do malého stylového městečka při dálnici. Je zde čisto, domy ve stylu divokého západu včetně pojízdného mřížovaného vězení a bizona v ohradě. Panuje již typické pouštní vedro. Protože se již pomalu blížíme k hranicím Arizony a dosud jsme neokusili pověstný arizonský kovbojský steak, odbočujeme do městečka Kingman a hledáme steak house našich snů. Byl to ten s krávou v životní velikosti na střeše přízemního dřevěného stavení, spíše stodoly - Dambar Steak House. Hospoda plná hostů, ale sympatická kyprá Arizoňanka nás uvádí ke stolu. Sedíme ve stylizovaných boxech pro koně, podlaha porývá dřevěnými pilinami, snad podestýlka, abychom se cítili jako doma. Po shlédnutí jídelníčku a ceně steaku \$8,60 objednáme ostražitě a odmítáme pít. Na

salát, který si musíme vzít sami se našťestí necháváme zlákat. A už se to nese. Dambar steak jako kolo (16 oz), v alobalu ve slupce upečený velký brambor k tomu másličko a našlehaná Lučina, k tomu různé sósy na dochucení. Když se nedočkavě zakousneme zaplaví nás báječná chuť šřavnatého, jako by uzeného steaku. Servírka, která se neustále chodí ptát jak nám chutná a zda něco nepotřebujeme, vysvětluje že tato jedinečná chuť je dána grilováním na mesquitovém dřevě. Jediné, co postrádáme je pít a už se těšíme na plechovky chlazeného piva, které na nás čekají v autě. Dostáváme na závěr bonbón a zabalené párátka. Ještě méně příjemná procedura placení - \$ 36,38 + \$ 2,12 spropitného, ale shodujeme se, že tato chuťová báseň stála za to. (Dnes už ty ceny máme i u nás a ani nám to nepřijde). Když se s plnými břichy vyvěčeme ven je půl deváté večer, ale teploměr na nedalekém poutači ukazuje stále neúprosných 36 °C (97 °F). Klesáme již za noci k hraniční řece Colorado, kde je vedro ještě větší a již nás vítá kalifornský celník s turistickým časopisem, ve kterém později objevujeme nejen plno cenných informací, ale také kupóny se slevou na vstupném. Trochu stoupáme a vedro se stává snesitelnějším, až končíme na krásném rest area poblíž městečka Essex a čekáme noc chciplého psa - vedrem. Vedro nebylo nakonec to nejhorší, jako nepřetržitý hluk motorů a chladicích agregátů tracků, které s námi spolunocovali.

Z cestovního deníku „Amerika převážně v pantoflích“.

Polámala se Spolana

Jeszcze Spolana niezginela,
no, moc ji už nechýbí,
na sebe už nevydělá,
natož ani na lidi.

Přečkala už mnohé rány,
Chemapol i Dingmana,
zdála se být nesmrtná,
teď zatřepe nohama.

Laškovala s olefinem,
hojila se na stříži,
nepomohlo šetřit honem,
a teď skončí na kříži.

Nespasil ji ani zlotý,
snad vydrží do rána.
potřebuje miliardy,
tak drahá je membrána.

Doktor klepe na srdíčko,
potom píše receptis,
nasadí ji pijavice,
bude holka jako rys.

Dali prášek podle rady,
Spolana však stůně dál,
celou noc je jako v ohni,
až by nad ní zaplakal.

Lipták foukne na bebíčko,
pohládí ji na čele,
hop a naše čupr holka
ráno skáče z postele.

Kosmické spamy

Lidstvo posílá do vesmíru mimozemšťanům nejen smysluplná poselství ať už na sondách nebo prostřednictvím radioteleskopů. V r. 2008 vysílaly celých šest hodin radioteleskopy na severu Skandinávie reklamu na kukuřičné chipsy a to směrem k hvězdě 47 Ursae Majoris (ve Velkém vozu). Tentýž rok byl vyslán i sci film *The day the Earth stood still* k Alfě Centauri. Vysílají se i soukromá poselství a pozdravy (za cca 300 dolarů). Nejšlacenější poselství ale pochází od umělce a pracovníka MIT Joe Davise, který tvrdil, že mimozemšťané by měli vědět něco i o našich genitáliích a procesu rozmnožování a tak nahrál zvuky vaginálních stahů jedné baletky a vyslal je radioteleskopem k blízkým hvězdám Epsilon Eridani a Tau Ceti. No doufejme, že tím nespustí vesmírnou pornoturistiku.

Navíc známý britský vědec S. Hawking tvrdí, nezahrávejte si s mimozemšťany (jestli jsou). Pokud přiletí, nejspíše vyčerpají pozemské zdroje a zase zmizí. Dopadlo by to stejně, jako když Kolumbus objevil Ameriku. Indiánům se stal osudným. A to mezi ním a indiány nebyla velká civilizační propast. Můžeme jim připadat jako mravenci, dobytek či primáti... a s těmi také zrovna moc kolegiálně nekomunikujeme. *dle čas. Svět*

Kaprun

Dovolená v Kaprunu není rozhodně špatný nápad. Tedy pro mě v létě, kdy to tam s výjimkou ledovce nekluže. Je to malebné městečko penzionů neuvěřitelně vyzdobených pestrobarevnými květinami. Většina věcí je z místního dřeva. Je to spíš větší vesnice podél horského údolí, zakusujícího se mezi alpské velikány. Vždyť nedaleko za hřebeny ční

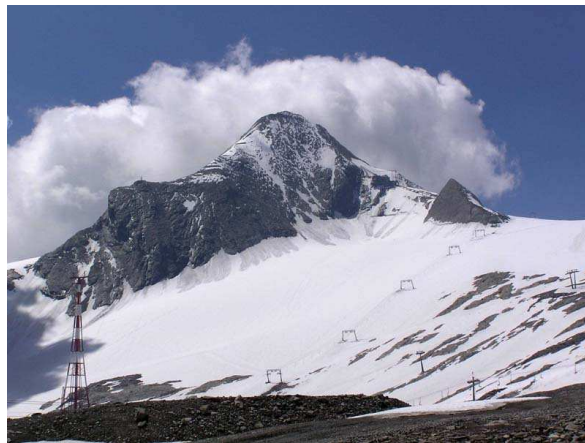

i nejvyšší hora Rakouska Grossglockner (3 798 m). Z městečka vzhůru se rojí mnoho lanovek a vleků, nejatraktivnější Panorama a Gletscherjet na ledovec, kde se lyžuje až do srpna. Cestou lanovkou vzhůru mi bodrý Rakušan ukazuje do vegetace dolů s hrdelním zvukem jako Gemüse. Hledám tedy nějakou zeleninu a ejhle pasou se tam dva kamzíci (Gemsens). Počasí je

letní a my se v krátkých rukávech opalujeme na ledovci nad Alpine centrem pod majestátním vrcholem Kitzsteinhornu (3 204 m). Je neuvěřitelné, že tam na pustém skalním ostrůvku nachází Vlasta dig. fotoaparát Samsung. Vypadá zachovalé, jen má uvnitř orosenou čočku. Po několikadenním vysušení a

dobití původních baterií perfektně funguje. Patřil nějakým Maďarům, kteří ho tam podle data fotografií ztratili koncem ledna. Tedy na ledovci ležel 5 měsíců! Kousek nad Kaprunem je i další klenot - dvě jezera přečerpávací elektrárny Mooserboden. Začali ji stavět

nacisté, ale dostavěna byla až v r. 1955. Původní pracovní tunely ve skále nyní využívají pro turisty, které vozí autobusem. V spoře osvětleném tunelu má ovšem bus po stranách max. půl metru. Nejprudší sráz překonávají turisté (a dříve také veškerý materiál) na velké kolejové plošině o nosnosti 20 t. Nahoře od spodní nádrže k horní opět busem serpentinami a tunely. A tam ve výšce 2036 m štíhlá 107 m vysoká hráz a jezero, které pojme 25 mil m³ vody. Vylézáme

na výšinu mezi dělenou hrází do 2108 m a několik hodin okouzleně pozorujeme okolní až třítisícové velikány s bílými skvrnami sněhu. Na horských svazích se mezi hořci a růžovými azalkami pasou stáda krav se zvonci, ale marně hledáme tu fialovou. Ochutnáváme na farmě i jejich plné mléko a protože je horko, dávám si i něco, čemu Rakušané nevinně říkají "Most". Žádná lahodná jablečná šťáva - zkvašený kyselý a hořký jablečný mošt. Vlasta spíš říká naředěný jablečný ocet. Dopijíme ho jedině proto, že je vedro a stál 1,50 €. Takže pozor. Již na přehradě, v Kaprunu ale zejména v nedalekém Zell am See nás překvapuje neobvyklý počet Arabů a zejména jejich žen - "kuželek", zahalených ať už šátky nebo jen se škvírou pro oči. Jiskrné oči vždy pečlivě a nápadně nalíčené. No, když ze sebe smíte ukazovat

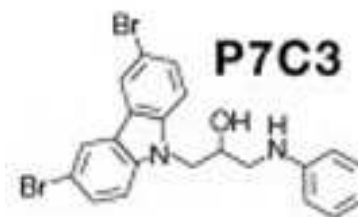

jen tak malý kousek... Došlo i na huntování těla. Lanovkou vyjíždíme do výše 1500 m na Maiskogel a vydáváme se vzhůru na Grossglockerblick, odkud bývá vidět jeho špička, ale dnes se tam zrovna povalují mráčky. Tak tedy vysupíme až do výše 1860 m, kde piknikujeme a hodinu slastně

odpočíváme. Náhle se azur zatáhne a začíná chvílemi drobně pršet. Je to vlastně záchrana, protože nás čeká dlouhý pěší sestup až na úroveň 800 m Kaprunu. Svahem, lesem i horskými cestami. Svaly a úpony na nohou cítíme ještě pár dní. Zpáteční cesta má nečekané téma - Hitler. Vede totiž přes národní park Berchtesgaden, Krásné vrcholy i malebná údolí. Vystoupáme silnicí se sklonem 24 % až do Obersalzbergu, kde měl Hitler svůj známý Berghof. Dnes z něj zbyla jen nenápadná betonová opěrná zeď a nedaleko muzeum o fašismu. Výhled měl ale pěkný. A to nemluví o čajovně Orlí hnízdo, která se dodnes tyčí na nedalekém skalním vrcholu. Nad Salzburgem nás cesta zase vede přes Braunau am Inn, kde se Hitler narodil. Město slavilo 750 let svého založení. Jeho rodný dům pochopitelně nemá pamětní desku, ale stojí před ním kamenný kvádr se slovy ve smyslu "již nikdy víc oběti nacizmu". Vůdce by se divil, že dnešní rakouská mládež na podiu kousek od jeho domu zpívá americké country písně. Pak už jen natankovat levnější rakouský benzin a delší cesta směrem k šumavským hvozdům. Lahodná zmrzlina na klatovském náměstí a osvěžení v bazénu známého pod Plzní. Ano, dovolená neměla chybu.

Možná už nezblbnem

Mít tak něco, co by oddálilo demenci a dalo se to spolknout. A kdyby to ještě mělo dlouhodobý účinek, tak to už by bylo hodno Nobelovky. Andrew Pieper s

kolegou Stevem McKnightem z University of Texas možná takovou substancí mají. Látku nazvali „P7C3“. Jde o malou molekulu, která mladým mozkům neurony chrání a starým vrací vzpomínky. Funguje to na potkanech a mělo by i u lidí.

Chemicky jde o aminopropyl karbazol. Moc se o jejím fungování neví a tak se jen obecně popisuje co dělá: zajišťuje integritu buněk, přispívá k zachování jejich látkové výměny a energetické bilance na patričné úrovni. „Nějak“ prodlužuje „normální“ fungování buněk, na což se usuzuje podle výsledků pokusů testujících kognitivní schopnosti potkanů. Těm, co novodobou „věc Makropulos“ brali, ubývaly neurony pomaleji a také pomaleji hloupli. I potkaní kmeti si uchovali schopnost rychle se orientovat v bludišti a nesrovnatelně lépe si počínali i v dalších testech na paměť. *dle netu*

A slovo závěrem

Tedy řeknu vám lidstvo má ale starosti! To jsem si říkal, když jsem četl článek *"Jak ekologicky opustit tento svět: kremace za nízké teploty a kompostace"*. (http://technet.idnes.cz/jak-ekologicky-opustit-tento-svet-kremace-za-nizke-teploty-a-kompostace-1oy-tec-technika.asp?c=A100715_144702_tec-technika_mbo). Místo tepla vznikajícího při hoření využívá první metoda k likvidaci tělesných ostatků chemicky vysoce reaktivních zásaditých látek, které tělo doslova rozpustí. Celý proces přitom probíhá jen za teploty kolem 180 °C, kam všude už katalýza neprotrpí. A co kompostace? Ne neradujte se, Spolanu nezachrání výroba kompostérů z PVC. Tělo se při ní nejprve zmrazí ponořením do tekutého dusíku a poté, až prokřehne, ho vibrace roztříští na malé kousky. Pak je přeneseno do vakuové sušičky, ve které je zbaveno vody a dalších jedovatých látek včetně formaldehydů, rtuti a jiných kovů. Vzniklé zbytky jsou nakonec spolu s rakví z kukuřičného škrobu pochovány do země. Vědci zaručují, že neuběhne ani celý rok a ostatky už nelze odlišit od okolní půdy. Mám pocit, že odtud je už jen krok "k zpětné recyklaci surovin", třeba mýdlo. Ale to už tu jednou přeče bylo. No znovuvyužíváme starý papír, sklo, plasty, vozíme starý TV či PC do sběrného dvora, tak proč ne dědečka? Jistě by to šlo při zachování vyšší energetické úrovně a vaše kočička nebo pes by se nad takovými granulami jen olizovali. Tak bychom se k radosti zelených zařadili mezi obnovitelné zdroje. Ne že bych s tím měl jako potenciální surovina filozofický problém, ale říkám si je to známka pokroku nebo degenerace lidstva?